

Nie tylko człowiek, ale i prawo mają swoją genealogię. Prawo polskie przedstawia szczególny przypadek, gdyż narodziło się w istocie dopiero w 1918 roku. Nie było wówczas jednak niezapisaną kartą, gdyż po 123 latach zaborów na terytorium Polski obowiązywało aż 5 porządków prawnych. Przed II wojną światową rozpoczął się mozolny proces prawnego scalania ziem polskich, ukończony dopiero w 1946 r. i ukoronowany ustanowieniem Kodeksu cywilnego z 1964 r.

Celem niniejszego projektu jest zweryfikowanie historycznych źródeł jednej z gałęzi skodyfikowanego prawa: polskiego prawa zobowiązań, w szczególności poprzez ukazanie relacji między prawem polskim a obowiązującymi w II RP na ziemiach polskich prawami zaborczymi (austriackim, niemieckim, rosyjskim) i prawem francuskim. Wiemy, że przedwojenna Komisja Kodyfikacyjna inspirowała się również m.in. prawem szwajcarskim, a na półkach jej księgozbioru stał *Corpus iuris civilis* – pomnik prawa rzymskiego.

Projekt badawczy polegać będzie na analizie materiału źródłowego w postaci protokołów z prac Komisji Kodyfikacyjnej nad Kodeksem cywilnym i zestawieniem ich ze zbadanym do tej pory dorobkiem przedwojennych kodyfikatorów, w szczególności autorów Kodeksu zobowiązań oraz z obowiązującymi wówczas na ziemiach polskich prawami obcymi. Celem projektu jest ukazanie, w jakim stopniu Polska była „importerem” zachodnich rozwiązań prawnych, a na ile prawo polskie cechuje oryginalność ojczystej myśli prawniczej. Przedwojenni polscy kodyfikatory byli z konieczności komparatystami, co uzasadnia historyczno-porównawczą metodę badania źródeł polskiego prawa zobowiązań.

Istnieje co najmniej kilka powodów dla których należało wybrać ten temat. Po pierwsze, autorzy Kodeksu zobowiązań nie zdecydowali się na recepcję obcego systemu normatywnego, lecz deklarowali wolę stworzenia prawa nowego na miarę swoich czasów, zaspokajającego potrzeby obrotu prawnego i odpowiadającego aspiracjom młodego Państwa. W literaturze przedmiotu polski Kodeks zobowiązań został określony mianem pierwszego nowoczesnego kodeksu Europy i mimo dekad komunizmu zachował swój pierwotny charakter w treści Kodeksu cywilnego z 1964 r. Po drugie, prawo polskie częstokroć określane jest mianem systemu hybrydowego, łączącego doświadczenia prawnego z kręgu romańskiego, reprezentowanego przede wszystkim przez prawo francuskie, i germańskiego, zdominowanego przez dogmatykę niemiecką. Należałoby zweryfikować tę tezę: używając jej polscy autorzy rzadko bowiem odnoszą ją do konkretnych rozwiązań prawnych.

Po niniejszym projekcie należy spodziewać się interesujących wyników. Ważnych zarówno z punktu widzenia dogmatyki współczesnego prawa cywilnego, wykładni przepisów Kodeksu cywilnego, jak i kontekstualizacji polskiej nauki prawa. Planowana problematyka badawcza nie została dotąd zbadana i zaprezentowana w polskiej nauce w zakresie tak kompleksowym, jak w przedstawionym projekcie. Sukces projektu przełoży się na włączenie polskiej nauki prawa w obręb pogłębionej europejskiej i globalnej dyskusji o prawie zobowiązań.